АМБУУЛИН ШЭНЖЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 244 (12146)
1969 оной
октябрийн 17,
пятница

Сэн 2 мүнгэн

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ЗАМБУУЛИНДА АНХА ТҮРҮҮН ГАГНАЛГА ХЭГДЭБЭ

...оо ниидэжэ ябаһан «Союз-6», «Союз-7», ...онгосонууд октябрийн 16-да Москвагай са... тус тустаа газарые 79, 63 ба 47 дахин

...ай онгосонуудай экипажнуудайнь гэ... ...гын программаар хараалагдаһан науч... ...ка ба медико-биологическа шэнжэлгэ... тэрэшэлэн гараар залан жолоодолгын ...дые наринаар шалгажа үзөө.

...ай «Союз-6» онгосын подполковник ..., борт-инженер В. Н. Кубасов гэгшэд... ...эн экипаж замбуулинай дайдада гагналга хэхэ туршалгануудые хэбэ. Замбуулинай дайдада элдэб металл гагналгын онсо өөрсэ шэнжэнүүдые тодорхойлхо зорилгоор эдэ туршалганууд хэгдэһэн байна. Агааргүй хооһон дайдада, дэгдэн хөөрэлгын оршон байдалда металл гагнаха элдэб аргануудые шэнжэлхэ үедэнь хэрэгтэй болохо технологическа шухаг аппаратураар «Союз-6» онгосо хангагданхай гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Гагналгын аппаратура орбитальна таһалга соо, харин гагналга бэелүүлхэ оньһон түхеэрэлгэ экипажай кабина соо тодхогдонхой юм.

Гагналга хэжэ эхилхэһээ урид онгосын командир Шонин онгосынгоо кабинын люк-лазые хаагаад, Газарые 77-дохёо тойрожо ябаха үедөө орбитальна таһалгаяа нээгээ. Таһалга соо агааргүй хооһон болоһонойнь һүүлээр борт-инженер Кубасов гагналгын аппаратура хүдэлгөө. Автомадай туһаламжаар гагналга хэхэ хэдэн онол арга удаа дараалан бэелүүлэгдээ. Тиигэһэнэй һүүлээр таһалга хиин орохогүйгөөр хаагдаад, гагнагдаһан зүйлнүүдые космонавтнуудай кабинада борт-инженер асараа.

Энэ шухаг туршалгань замбуулинай дайдада гагналга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ технологи тодорхойлгын талаар эрдэм, техникэдэ ехэ удха шанартай.

* * *

„Союз-6“ гэжэ замбуулинай онгосо ниидэлгэеэ амжалтатайгаар түгэсхэбэ

...р, 1969 оной октябрийн 16-да, Москвагай ...ас 52 минутада космонавтнар нүхэд Шо... ...й Степанович, Кубасов Валерий Нико...эдэй жолоодоһон «Союз-6» гэжэ зам... онгосо ниидэлгынгээ программа амжалта... ...ргэһэнэй удаа Советскэ Союзай газар ...алан хараалагдаһан райондоо, Кара... ...оо баруун хойгуур 180 километртэ буу...

...тнуудай бэеынь элүүр һайн.

Онгосын командир замбуулинай замһаа буухын тула ниидэлгынгээ зүг шэгые гараараа залан хубилгажа, хараалагдаһан сагтаа Газарта дүтэлжэ эхилбэ. Двигателиин хүдэлхээ болиһоной һүүлээр экипажтай хамта бууха аппарат онгосоһоо һалаа.

Бууха аппарат аэродинамическа түхеэрэлгын туһаламжаар залан жолоодогдоһон замаар ниидэв. Атмосферэ соо ниидэлгынь удааруулагдажа эхилһэнэй һүүлээр парашютна оньһон түхеэрэлгэ хүдэлгэгдөө, дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буулгаха двигательнүүдэй ашаар тэрэнь Газар дээрэ аажамаар бууба.

Бэдэрэлгын бүлэгэй түлөөлэгшэд, хани нүхэдынь, спортын комиссарнууд, журналистнууд космонавтнуудые Газар дээрэ угтаа.

«Союз-6» онгосын ниидэлгэ амжалтатай дүүрэбэ. Абтаһан мэдээнүүд научно-техническэ шухала удха шанартай.

Амжалтатай бусахыень хүсэнэбди!

ЭДИ ШЭДИ—ЭНЭЛ ДАА!

...м, техникын шэнэ ...тануудые үдэр ерэхэ ...а, омогорхон баясажа ... һаяхан замбуулинда ...эн «Союз» онгосо...ые, хүдөөгэй ажалша... ...лин баясуулба.

...лажа ябаһанаа гэр... ..., хүбүүмни угта...

...й, замбуулинда хоёр ниидэн гараа! — гээд ...дүүлээ. Бишье ба...

Теэд тэрэмнай замбуулинай гансахан онгосо бэшэ байшоо. Хойто үдэрынь гурбан космонавттай үшөө нэгэ онгосо. Удаадахи үдэртэнь гурбадахи онгосые мэдээжэ баатар космонавтнууд Шаталов, Елисеев гэгшэд жолоодон гараал! Хургаа даран бултыень тоолообди:

... Хоёр, таба, долоо...

Иимэ һонинние хэдэн үдэрэй туршада радиогоор дуулажа, газетын хуудаһануудһаа уншанабди. Тэдэнэй ниидэлгэ замбуулин шэнжэлгын түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээбэ. Энэ гайхамшаг амжалта Эхэ оронииемнай бүри ехээр алдаршуулна. Мүнөө дэлхэйн бүхы хүн зон совет космонавтнуудай ниидэлгээр һонирхон, мэндэ һайн Газар дээрээ бусажа ерэхыень хүсэжэ байна.

С. ЧОЙРОПОВ,
Социалис Ажалай Герой.

Баргажан,
XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

Замбуулинай дайда соо нэгэн доро 7 хүн анха түрүүнээ ниидэжэ байна. Түрэл оронойомнай эдэ баатарнууд замбуулинай аяар 3 онгосо жолоодоно. Замбуулинай дайдадахи энэ шэнэ туршалга тухай мэдээсэлнүүд сахилгаан мэтэ түргөөр тараа.

— Совет эрдэмтэд, инженернүүд ямар гайхамшаг техникэ бии болгооб, манай Эхэ орон ямар гайхалтай, эрэлхэг зоригтой хүбүүдые хүмүүжүүлээ гээшэб,— гэлдэн, манай совхозой ажалшад һонирхоно, омогорхоно.

Эдэ онгосонуудай ниидэлгын үедэ технологическа орёо нарин тусхай аппаратурын туһаламжаар замбуулинай эрхэ байдалда металл гагнаха туршалга хэгдэхэ байна. Замбуулинай станци байгуулхын тула хэгдэхэ энэ туршалга айхабтар ехэ удха шанартай. Иимэ станциин байгуулагдахада, Газар дээрэхи сагай уларилай хубилалта бүри зүбөөр элирүүлэгдэдэг болохо. Мүн ондоо планетэнүүдтэ ниидэхэ арга боломжо олгогдохол.

ДОЛООН БААТАРАЙ ДОБТОЛГО

Даабаряа амжалтатайгаар дүүргээд, урагшатайгаар Газартаа бусажа ерэхыень эдэ баатарнуудта манай совхозойхид хүсэнэ.

С. НОМШИЕВ,
Яруунын аймагай Нарһатын совхозой парткомой секретарь.

...МЭ БАЙХАНЬ ГАЙХАЛГҮЙ

...дэрнүүдтэ манай Совет орондо зам...хизаар руу табигдаһан «Союз-6», «Союз-8» гэһэн бүлэг онгосонуудай ...жалтатайгаар бэелүүлжэ ябахые ...эйн хүн зон һонирхоно. Бүлэглэн ...баа замбуулинай онгосонууд бидэ...эл зүрхэ баяраар халяана. Тэдэниие ...ю баатар хүбүүдээрээ омогорхоно...

...нүүд замбуулинай захагүй дайдые ... тэрэниие энхэ амгалан байдалай ...а ашаглахые оролдоно. Энэ зорил...хын тула мүнөө ниидэжэ ябаа ...й бүлэг онгосонууд, совет баатар космонавтнууд эрдэм наукын хүгжэлтэдэ горитойхон хубитаяа оруулха байха.

Номин хүхэ огторгоймнай уудамда замбуулинай гурбан онгосо бүлэглэн тамаржа ябана. Гоё даа, энэл гээшэ совет хүнэй суута ажал хэрэг, наука, техникымнай хүгжэлтын гол гэршэ. Совет хүнүүд баатар ажал хэрэгээрээ амжалта туйлан, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай туг батаар баринхай. Замбуулинай баатар хүбүүдые хани халуунаар дэмжэн, тэдэнэй ажал хэрэгтээ асари ехэ амжалта туйлан, Газарта буухыень хүлеэнэбди.

В. ЧИМИТОВ,
багшанарай институдай 5-дахи курсын студент.

...ЭЛЭЙ ...СЭБ ...ҮРГЭГДЭЭ

... Ленинэй түрэһөөр 100 ... хүндэлэлэй, Колхозни... ...союзна съездын угтам...лай вахтада жагсаһан ...эй совхозой ажалшад һү ...тушааха жэлэй түсэб бол... ... гурбан һара урид дүүр...эй турша соо 24100 ... һү тушааха түсэбөө бол... ... урид дүүргэжэ, зды шэ...лэдхэлэй пунктда ту...

...жалта туйлаһан сов...ажалшад түсэбһөө гадуур ...тнер һү гүрэндэ тушаа...эн үндэр уялга һаяхан

С. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтоһоной руднигай түрүү хүдэлмэришэд Алексей Михайлович Колодин (зүүн гарһаа), Иван Матвеевич Антонов гэгшэд ажалдаа.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

КОЛЛЕКТИВ БҮХЭНЭЙ НЭРЭ ХҮНДЭ

Ойн баярай хүндэлэлэй шангуудые бии болгохо тухай парти, правительствын тогтоолнуудые бүхы совет араднай һайшаагаад, Ленинэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотада, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй шэн габьяата ажалай түлөө медальнуудта хүртэхэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй коллектив парти, правительствын тогтоолые зүбшэн хэлсээд, ойн баярай Хүндэлэлэй шангуудта хүртэхын түлөө мүрысэхэ гэжэ шиидэбэ. Урдань абаһан уялгаяа хаража үзөөд, зарим нэмэлтэ оруулһан байна.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ байгша оной хугасаа соо горитой нэмэри оруулха гэжэ хараалһан тус коллектив продукци худалдаха энэ жэлэй, мүн 1970 оной түрүүшын кварталай түсэбые 101 процентдэ хүргэхэ зорилго урдаа табиба. Ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсые даабаряар хараалагдаһанһаа 2 процентээр дээшэлүүлхэ, материал, элшэ хүсэ гамтайгаар хэрэглэжэ, 10 мянган түхэригэй алмалта хэхэ уялга абаа. Цехэй эдэбхитэйшүүл үйлэдбэреэ оньһожоруулха, хүндэ ажалые хүнгэдхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, тиигэжэ уралан нарижуулагшадай фонддо 5 мянган түхэригэй алмалта оруулха гэжэ өөһэдынгөө хубитые тодорхойлһон байна.

Энээнһээ гадна мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха тодорхой хэмжээн хараалагдаа. Дизельнэ цехэй коллектив жэлэй эхинһээ хойшо һайнаар хүдэлнэ. Үнгэрһэн һарануудай түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Тэдэнэр абаһан уялгаяа шэнэлээд, ойн баярай хүндэлэлэй шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень бусад цехүүдэй коллективүүдтэ хандаһан юм.

Парти, правительствын тогтоолые, дизельнэ цехэй хүдэлмэришэдэй хандалгые зүбшэн хэлсэхэ суглаанууд цех бүхэндэ үнгэргэгдөө.

Һаяхан ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй митинг болоо. Митингдэ хабаадагшад урдань абаһан уялгаяа дахинаа хаража үзөө. Хэрбээ урдань продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха энэ жэлэй түсэбые декабриин 26-да дүүргэхэ гэжэ хараалһан байгаа һаа, тэрэнээ нэгэ үдэрөөр уридшалан, декабриин 25-да дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Байгша оной 10 һарын түсэбые болзорһоонь 3 хоногоор уридшалан дүүргэхэ уялга абтаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, элдэб гаргаша бага болгохо, материал, металл, электрын хүсэ арьбалха талаар урдань абаһан уялга дотор хараалагдаһанһаа ехэ даабари абтаа.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн түрүүшүүл, локомотив-вагон хабсаралгын цехэй машинист Бизюкин, кузнечнэ цехэй түмэршэ дархашуулай бригадир Хлебников болон бусад абаһан уялгаяа дүүргэхэ тухай өөһэдынгөө коллективүүдэй үмэнэһөө митингдэ хабаадагшадые уряалһан байна.

Заводой коллектив шэнэ уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанаа мэдүүлээ. Абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэржэ байнхай.

С. АЮШЕЕВА.

БУРЯАД АРАДАЙ БАЯР, ОМОГОРХОЛ

Совет арадай баатар хүбүүдэй—долоон космонавтнуудай огторгойдо ниидэжэ гараад, «Союз-6», «Союз-7», «Союз-8» гэжэ замбуулинай гайхамшагта гурбан онгосые нэгэн доро ниидхүүлжэ ябахадань, бүхы дэлхэйн олон түмэн ажалшад альгаа ташан, үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршална, совет оронной хүдэлмэришэн ангиин, эрдэмтэдэй ба колхозно таряашадай туйлаһан шэнэ амжалта тухай омог баяртайгаар мэдүүлнэ. Энэ хадаа үнэхөөрөө бүхы совет арадай туйлаһан түүхэтэ илалта ха юм. Замбуулин дайдые шэнжэлгын түүхэдэ алтан үзэгүүдээр аржытар бэшэгдэнхэй шэнэ хуудаһан нээгдэбэ.

Илангаяа агууехэ Эхэ оронойомнай үргэн ниитэ ажалшад, тэрэ тоодо Буряадаймнай республикын ажалшад, буряад арад совет космонавтнуудайнгаа шэнэ баатаршалгаар омогорхожо, баярлахын ехээр баярлажа байһан тухайдаа туйлай ехэ хүхюутэйгээр мэдээсэнэ. Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргээд, амар мэндэ бусажа ерэхыень баатар хүбүүдтээ юрөөнэ. Замбуулин соогуур аяар долоон хүнэй нэгэн доро аяншалжа ябаха ушар түүхэдэ түрүүшынхеэ дуулдаба.

Подполковник Георгий Степанович **Шонин**, борт-инженер—техническэ эрдэмэй кандидат Валерий Николаевич **Кубасов** гэгшэдэй жолоодолгоор «Союз-6» онгосын, подполковник Анатолий Васильевич **Филипченко**, борт-инженер Владислав Николаевич **Волков**, инженер-шэнжэлэгшэ подполковник Виктор Васильевич **Горбатко** гэгшэд жолоодолготой «Союз-7» онгосын, тэрэшэлэн Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, полковник Владимир Александрович **Шаталов**, борт-инженер, Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, техническэ эрдэмэй кандидат Алексей Станиславович **Елисеев** гэгшэд экипажтай «Союз-8» онгосын замбуулинда ниидэжэ ябаһанаарнь мүнөө бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зон барандаа һонирхожо байна. Һонирхонгүй байхын аргагүй. Энэ хадаа бүхэдэлхэйн удха шанартай, совет арадай туйлаһан гайхамшагта илалта ха юм!

«Союз-6» гэжэ замбуулинай онгосо ниидэлгээ амжалтатайгаар түгэсхэбэ. Иимэ ехэ шэнэ амжалтын туйлагдаһанда совет хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхэн баяраар билтарна.

Замбуулин шэнжэлгэдэ хэгдэһэн шэнэ алхам хадаа Советскэ Союзайнгаа Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын хэрэгтэ совет арадай ямар туйлай ехэ амжалтануудые бэелүүлжэ байһанайнь, социалис оронойомнай хүсэ шадалай тон түргэнөөр ургажа, хүгжэжэ байһанайнь эли тодо гэршэ мүн болоно. Үдэр бүхэндэ редакцида орожо байһан олон тоото ажалшадай бэшэгүүд соо энээн тухай омог дорюунаар, баяр баясхалантайгаар хэлэгдэнэ. Совет космонавтнуудайнгаа баатаршалгаар зоригжоһон республикымнай ажалшад саашадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ шудэрты габшагайгаар хүдэлхөөр, ойн баярай мүрысөөндэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахаар, Эхэ ороноо улам бүри хүсэтэй болгохоор, баяжуулхаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэд.

Коммунис партиингаа. Советскэ правительствынгаа харюусалгатай даабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, түрэл Газартаа буужа ерэхыень, космонавтнуудта гүн зүрхэнэй юрөөл табиһан ажалшадай бэшэгүүд редакцида үдэр бүхэндэ орожо байна. Манай газетын мүнөөдэрэйшье номерто Социалис Ажалай Герой С. **Чойропов** (Баргажанай аймаг), Яруунын аймагай Нарһатын совхозой парткомой секретарь С. Номшиев болон бусадай бэшэгүүд толилогдонхой. Манай баатар совет космонавтнуудай тон ехэ харюусалгатай зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

«Союз-6», «Союз-7», «Союз-8» гэжэ замбуулинай онгосонуудай командирнууд подполковник Г. С. Шонин, подполковник А. В. Филипченко, полковник В. А. Шаталов гэгшэд ниидэхынгээ урда тээ хэһэн мэдүүлгэнүүд соогоо:

— Эхэ оронойнгоо даалгаһан хүндэтэй, харюусалгатай даабарие эрхим һайнаар дүүргэхэбди гэжэ булта нэгэн һаналтайгаар найдуулһан байнад.

Эрхимэй эрхим хүбүүдэйнгээ иимэ мэдүүлгэдэнь совет хүнүүд үнэн зүрхэнһөө үнэншэнэ, найдана, этигэнэ.

Совет космонавтнуудай энэ баатаршалгань бүхы дэлхэйн пролетаринарай агууехэ вождь, Советскэ Союзай Коммунис партиие эмхидхэгшэ, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшын Совет Социалис гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярта зорюулагданхай байһаниинь илангаяа һайшаалтай.

Замбуулин шэнжэлгэдэ хэгдэһэн Эхэ оронойомнай шэнэ амжалта Советскэ Союзаймнай олон түмэн ажалшадай эдэбхи үүсхэлые үргэнөөр бадаруулба, ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтэ үүсхэбэ, совет хүнүүдые шэн габьяата ажалда зоригжуулба. Иимэл ха юм совет хүнүүдэй арюун һайхан ёһо заншал.

Парти ба правительствынгаа даабарие эрхим һайнаар дүүргээд, манай баатар космонавтнуудай түрэл Газартаа амар мэндэ буужа ерэхэнь болтогой!

ПОЛИТИЧЕСКЭ АГИТАЦИ

УДХА ШАНАРЫЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА

Ажалшадай дунда партийно-политическэ мэдээсэл зүбөөр эмхидхэхэдэ ямар удха шанартайб гэжэ мүнөө арсалдахаяа болинхой гээшэ. Манай орон дотор, хилын саана болоожо байһан үйлэ хэрэгүүд, мүн аймагай ажахынуудай ажал хэрэг тухай үе үе болоод лэ һонирхолтой мэдээсэлнүүдые ажалшаднай шагнаха дуратай. Тиимэһээ тэдэнэр энэ хэрэг ехээр дэмжэдэг, политинформаторай ерэхые хүлеэн байдаг болонхой.

Зүгөөр политическэ мэдээсэл эмхидхэлгэдэ хүсэд таарамжатай гурим тогтоогдоо, онол арга олдоо гээшэ гэжэ бидэ хэлэжэ шадахагүй байнабди. Имэ онол арга үшөөл бэдэрхэ хэрэгтэй, политическэ мэдээсэл гуримшуулха шухала.

Тиибэ яабашье, зарим тэды юумэн хэгдэнэ, хэмжээнүүд абтана. Жэшээлхэдэ, политинформаторнуудай участогтаа гараха үдэр понедельнигтэ тогтоогдонхой. Манай аймагай эрхэ байдалда энэ таарамжатай гэжэ һанагдана. Энэ үдэр политинформаторнууд бригада, цех, участогуудта ошожо, үнгэрһэн долоон хоногто болоһон һонинууд тухай ажалшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Анаагай совхозой ажалшадай дунда политическэ мэдээсэл һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Совхозой директор Г. Н. Бородин, парткомой секретарь Р. Ж. Шангинов, главна мэргэжэлтэд П. К. Носырев, М. И. Евсин, отделениие эрхилэгшэ А. И. Козлов болон бусад хараалагдаһан болзорто малшад, механизаторнуудтай уулзажа, һонирхолтой хөөрэлдөө дэлгэнэ.

Тэрэшэлэн аймагай больницын, райпотребсоюзай, хэлхеэ холбооной узелай, Хүрбын, Хандагайн леспромхозуудай коллективүүдтэ энэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана.

Политическэ мэдээсэл үнгэргэхэ нэгэ үдэр тусхайлан тогтооходо, политинформаторнуудай ажал гуримшуулха, тэдэнэй хүдэлмэри хинан шалгаха арга олдоно.

Мэдээсэлэй үшөө нэгэ асуудалда тогтохо һанаатайбди. Мүнөө хэлсэдэгэй ёһоор, доро̄һоо дээшээ мэдээсэлые ямар аргаар эмхидхэхэб гэхэ гү, али ажалшадай зүгһөө, доодо шатын эмхи зургаануудһаа, коллективүүдһээ мэдээсэл абалгые һайжаруулха тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйбди.

Энэмнай тон шухала хэрэг болоно. Доро̄һоо мэдээсэлнүүдые саг болзортоо абажа байбал, партийна организацинууд ажалшадай һанамжа дурадхалые саг доронь мэдэжэ байха аргатай болоно бшуу.

Хаанаһаа имэ мэдээсэлнүүдые абаха, ямар аргаар суглуулха болонобибди?

Нэн түрүүндэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажалшадтай өөһэдөө уулзалга эндэ тон ехэ удха шанартай. Хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, хүн зон ажабайдал, ажаһуудал тухайгаа, ажал хүдэлмэри тухайгаа нюусагүйгөөр хөөрэжэ үгэдэг, һанамжа дурадхалаашье хэлэдэг гээшэ. Эдээниие хараадаа абажа, хэрэгтэй сагтань дары шиидхэжэ байха шухала.

Хоёрдохёор, ажалшадай бэшэг, гомдолнууд соо шухала мэдээсэлнүүд байдаг. Аймагай предприяти, эмхи зургаануудта ороһон бэшэг, гомдолнуудые, тэдээгээр ямар хэмжээнүүдэй абтаһаниие квартал бүхэндэ шалгажа, хаража үзэжэ байха гэжэ хэлсэнхэйбди. Энэ хүдэлмэри партийна организацинуудта байгуулагдаһан справочно-информационно бүлэгүүдтэ даалгагданхай.

Гурбадахяар, партийна, профсоюзай, комсомолой суглаануудай, үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй протокол үзэхэ шэнжэлхэдэ, хэрэгтэй мэдээсэлнүүд байдаг ха юм. Тиимэһээ имэ протоколнуудые дэлгэрэнгыгөөр бэшэжэ, саг болзортонь дээдэ зургаануудта эльгээжэ байха эрилтэ табигдана. Эндэһээ абтаһан һанамжа дурадхалнууд, мэдээсэлнүүд КПСС-эй райкомой справочно-информационно бүлэгэй журналда бүридхэгдэнэ.

Энэ талаар юун хэгдэжэ байнаб? Июль-август һарада аймагай томохон һууринуудта ажалшадтай уулзалга болоһон. Энэ уулзалгада ажахынуудай (совхоз, леспромхозуудай) хүтэлбэрилэгшэд, аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй, соёлой таһагуудые даагшанар, киносетиин директор, хэлхеэ-холбооной узелай начальник, аймагай больницын главна врач, райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ, ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай директор, партиин райкомой болон аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, ажал хүдэлмэри тухайгаа тоосоһон, ажалшадай асуудалнуудта харюусаһан байна.

Имэ уулзалгануудай үедэ хүнүүдэй хэлэһэн гомдол, һанамжа дурадхалнууд бүридхэлдэ абтажа хэмжээ абахынь тула зохихо эмхи зургаануудта дамжуулан үгтэһэн, дүүргэлтынь хойноһоо хиналта табигдаһан байха.

КПСС-эй райком энэ асуудалда һаяхан дахинаа бусажа, уулзалгын һүүлээр хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн бюро дээрээ хаража үзөө. Уулзалгада хабаадалсаһан нүхэд бюродо уригдажа, тоосоһон байна. Тиигэжэ бидэнэр имэ уулзалгануудай үүргэ, уулзалгада хабаадагшадай харюусалга дээшэлүүлхэ гэжэ оролдонобди.

Мүн партиин райкомой бюрогой гэшүүд хүдөөгөөр, ажахынуудаар ябахадаа хүн зонтой уулзажа хөөрэлдэдэг, мэдэһэн дуулаһан тухайгаа, хараһан, элирүүлһэнээ бюрогой заседани дээрэ хөөрэжэ үгэдэг заншалтай болоо. Хэрэгтэй болоходонь зарим асуудалнууд тэрэ дарыдаа шиидхэгдэжэ, ажалшадта дуулгагдана.

Тэрэшэлэн партийна комитедүүд квартал бүхэндэ дэлгэрэнгы мэдээсэл КПСС-эй райкомдо эльгээдэг гуримтай болоо.

Маанадай абажа, бэелүүлжэ байһан хэмжээнүүд хадаа партийно-политическэ мэдээсэл зүбөөр эмхидхэхэ түрүүшын алхам болоно гэжэ бидэнэр һайса мэдэрнэбди. Энэ хүдэлмэри саашадань бүри нарижуулан һайжаруулха шухала. Тиимэһээ политическэ мэдээсэлэй шэнэ онол арга бэдэрхэ, түхэл маягынь, удха шанарыень һайжаруулха хэрэгтэй.

В. ГУМПЫЛОВ,
КПСС-эй Хорнин райкомой секретарь.

Хүдэлмэришэн хүдэлмэришэн тухайгаа

АМЖАЛТЫН ҺАЙН—МАШИНАҺАА

Би өөрөө жолоошоноб. МАЗ машина жолоодон ойһоо модо шэрэнэбди. МАЗ — хүсэ ехэтэй машина. Энээниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаа һаа, ехэ модон шэрэгдэхэ. Халаанай даабариншье дүүргэгдэхэ. Манай Ардасаанай леспромхозой жолоошод машинануудтаа техническэ харууһа һайнаар хэнэ. Тиимэһээ машинанууд эбдэрэнгүй уни удаан хүдэлнэ.

Манай автопарк тиимэшье ехэ бэшэ юм. 11—12 машинаар үдэр бүри модо шэрэнэбди. Ажалдаа дүршэһэн түрүү жолоошод эндэ олон даа. Хэнэйшье мэдэһээр, манай леспромхоз һара бүри түсэбөө дүүргэжэ, «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай дундаһаа эрхимлэжэ ябана. Эндэ манай жолоошодой габьяа бии гээд һанагдана. Эрхим жолоошод Владимир Смолин Николай Одинцов хоёр тухай хөөрэхэ болоо һаа, һонирхолтой. Энэ хоёр үнэхөөрөө аха дүү шэнги эбтэйгээр хүдэлдэг. Оньһон техникэдэ дуратай. Машинадаа һайн харууһа хэжэ, удаан саг соо капитальна заһабарида оруулангүй хүдэлнэ.

Эдэнэр 1967 ондо МАЗ-509 түхэлэй шэнэ машина абаа бэлэй. Тэрэ гэһээр хоёр жэл үнгэрөө. Энэ үе саг соо 20 мянган кубометр модо шэрэжэ, 150 мянган модоной зайда гүйлгөө. Тужын ялхи муу харгыгаар нэгэшье заһабари хэнгүй имэ ехэ зай гаталха гээшэ ёһотой баатаршалга юм ааб даа.

МАЗ машина 150 мянган километртэ ябуулхын тула хоёр дахин заһабарилха хэрэгтэй. Эдээндэ аяар 42 мянган түхэриг гаргашалагдаха бэлэй. Имэ ехэ арьбалалта хэһэн манай жолоошод бүришье уни заһабаригүйгөөр машинаяа ашаглахабди гээд хэлсэдэг. Энэ үгэдэнь найдахаар гээшэ бээз.

Үнэхөөрөө эдэнэй машина ходоодоо ариг сэбэр, шэнэ зандаа ябадаг. Хорёод шахуу жэл соо жолоошоноор хүдэлһэн Владимир Смолин дүй дүршэлөөр баян юм. Хэрэгтэй газартань заһабари хээд, шорой тооһонһоо сэбэрлэһэн лэ байдаг. Тиин халаанайнгаа хүүрэтэр нэгэшье минута машинаа миин зогсоонгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана бшуу. Мүн лэ машинаяа нүгөөдэ жолоошондоо тушаахалаа, дутуу дундануудыень сум усадхаад тушаадаг. Тэрээн дээрэһээ эдэнэр халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэ жолоошодто түрүү ажалай жэшээ харуулжа шададаг.

Владимир Смолинтой суг хүдэлдэг Николай Одинцов үшөө залуу. Ажабайдалай үргэн замда һаял гаража ябаһан хүн. Гэбэшье ажалша бэрхэ, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүн юм. Николай аха нүхэрһөө жэшээ абан, эрхимээр хүдэлхые оролдодог. Тэрэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табидаг. Мүнөө ой модоной промышленностиин Улаан-Үдын техникумдэ заочноор һурана. Тиимэһээ оньһон техникэ һайн мэдэнэ. Машинынгаа муудаһан деталь саг соонь һэлгэнэ. Энэ экипаж бүри 1965 ондо коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, хүндэтэ нэрээ нэрлүүлжэл ябаһаар.

Владимир Смолиной экипаж байгша оной найман һара соо 6488 кубометр модо доодо складта шэрэхэ даабарияа 7820 кубометртэ хүргөө. Ганса август һарын даабариһаа гадуур 280 кубометр модо доодо складта шэрэжэ, олоной дундаһаа шалгараа. Үдэр хоногой ошохо тума эдэнэр бүрил эршэмтэйгээр ажаллана.

— В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэр дүтэ болоожол байна. Энэ ехэ һайндэрые ажалай ехэ амжалтатайгаар угтаха ёһотойбди,— гээд түрүү жолоошон бидэндээ хөөрэдэг. Энэнь зүб. Мүнөө хаа хаанагүй булта хүдэлмэришэ зон бүтээһэн ажалайнгаа дүн гаргажа, бүри һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдоно. Бидэ модошодшье тиимэ хүсэл эрмэлзэлтэйбди. Тиин Владимир Смолин мэтэ түрүү хүдэлмэришэдһөө жэшээ абан хүдэлхые оролдонобди. Манай Ардасаанай леспромхозой автопаркын жолоошод модо шэрэхэ түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ. Оронойнгоо барилгада һайн шанартай модо ехээр үгэжэ, агууехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха арга боломжо бии.

Т. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
Ардасаанай леспромхозой жолоошон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай колхозуудай түлөөлэгшэнэрэй суглаанда хабаадалсаһан «Коммунизм» колхозой бүлэг делегадууд.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БУХЭСОЮЗН[А] СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

НЭГЭН ДУУГАА[Р] ҺАЙШААБА

Уужам ехэ залаар дүүрэн зон. Эндэ Ивалга, Тарбагатайн колхозуудай түрүү малшад, механизаторнууд, таряашад, мүн анхан хамтын ажал байгуулалсаһан буурал толгойтой үбгэд һүүнад. Артелиин Жэшээтэ Уставай проект тухай КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. В. Иринчеэв** суглаан дээрэ элидхэл хээ.

Урдань үгытэй ядуу ябаһан таряашад, малшадые хамтын ажалда нэгэдхэхэ гэһэн Ленинэй кооперативна түсэбэй хүсэндөө хүргэгдэһэнһөө хойшо үнгэрһэн 40-өөд жэл соо нютаг бүхэндэ болоһон асари ехэ хубилалтанууд тухай элидхэлшэ тогтожо хэлээ.

Нээрээшье колхоз, тосхон бүхэндэ болоһон хубилалта, шэнэ юумэнүүдые тоолоожо барахын аргагүй.

Энээн тухай элидхэл соошье, мүн партиин райкомой зал, фойе соогуур табигдаһан зурагууд, диаграмманууд дээрэ харуулагданхай. Тус аймагай 12 колхозой түүхэ булта дүтэрхы адли, 1930 онһоо эхилээд арба, хорин үрхэтэ айл хамтаржа, бүхы хоглол зөөри, нэгэ нэгэ үнеэ, мори, тэргэ, шаргаяа эблүүлжэ, түрүүшын колхозой үндэһэ табиһан байна. Үгытэй ядуу таряашад 1933 он хүрэтэр түмэр анзаһан, веялкэ болон косилкашьегүй байһан. Тэрэ үеын нилээд олон таряашад агуу ехэ нангин хэрэгэй түлөө ами наһаа ангиин тэмсэлдэ зорюулаа. Ламанар, баяшуул хамтын ажалда эсэргүүсэжэ, гай тодхоршье хээ гээшэ. Һүзэгшэ, харанхы зониие үймүүлдэг, артельдэ бү ороггы гэжэ идхадаг байгаа. Нютагай эдэбхитэд — коммунистнууд, комсомолшууд хүн зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа, шэнэ байдалай эсэстээ илаха тухай зондо ойлгуулжа шададаг һэн. Тэдэнэй дунда хамтын ажалай эхи табигшад Б. Абидуев, Д. Цыремпилон, Г. Нимбуев («Коммунизм»), Е. Алексеев (Ленинэй нэрэмжэтэ), А. Ревцов, К. Потацкий («Восход») хүшэр хүндэһөө сухарагүй, ёһотой галта жэлнүүдэй баатарнууд байһан. 1935 ондо аймаг соо хамтын ажалда үмсын таряашад булта орожо, хүдөө нютагта хамтын ажал илаа.

Тэрэ жэлдэ оронойманай бүхы таряашад өөһэдынгөө түрүүшын Устав абаһан байна.

Мүнөө Улаан-Үдын аймагай колхозууд танигдашагүй болоо. Хэрбээ бүри һаа, 1961 ондо аймаг 42 841 гектар тарялантай, 14 818 эбэртэ бодо малтай, 61 232 хонитой, 7620 гахайтай, үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 1192 килограмм һү, хониннһоо—2.5 килограмм нооһо хайшалдаг байгаа һаа, харин 1968 ондо 55 879 эбэртэ бодо малтай, 66 256 хонитой, 8726 гахайтай, үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 1905 килограмм һү, хониннһоо 3 килограмм нооһо хайшалдаг болоо. Радио, велосипед, мотоциклгүй айл хомор болоо. Буурал толгойтой үбгэжөөл ашатаяа хамта телевизор хаража һуухадаа:—«ягаашье сагнай ондоо болооб даа, минии багада ойн ухаанда, зүүдэндэшье иимэ юумэн үзэгдэхэ гэжэ һанахаар байгаагүй»,—гэжэ хэлэдэг.

Элидхэлэй һүүлээр суглаанда хабаадагшад артелиин Жэшээтэ Уставай проект тухай өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлээ, нютагуудтаа болоһон хубилтанууд тухай тоогтоо.

Аймагай «Восход» колхозой делегат **П. А. Горбунов** иигэжэ хэлээ:

— Шэнэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, манай артелиинхид саашадаа колхознигуудые профсоюзда оруулбал таарамжатай болоо гэжэ тоолоно. Тиихэдэ ажалай гурим журамые хазагайруулагшадта хатуу хэмжээ абаха тухай хэлэгдэбэ. Шэнэ Устав колхозой үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, мүн хэрэглэлгэзэгүй нөөсэнүүдые хэрэглэхэ талаар бидэндэ ехэхэн арга боломжо нөөжэ үгэнэ.

«Коммунизм» колхозой түрүүшын түрүүлэгшэ **Р. Г. Даши**[...] холтойгоор хөөрөө.

— Гүрэльбэ нютаг[...] ажал эмхидхэгшэдэй [...] гээшэб. Коллективизаци[...] ряашадые колхоздо [...] ехэ оролдолго гаргагша [...] болоод байхадамнай, [...] дэ гүрэн урьһаар мүн[...] пүүд хүрэнгэ, 10 хүс[...] ёр үнеэ үгөө һэн. Гүр[...] иигэжэ хамтын ажа[...] байхадань, таряашад [...] зүрхэнһөө этигэжэ, [...] абыт гэһэн мэдүүлгэ [...] үгэжэ захалаа. Тэрэ саг[...] жэл үнгэрөө. Хүнүүд [...] жэлтэй болоожо, орёо [...] кэ олон болоо. Колхоз[...] вай проект соо эдэ [...] элеэр харуулагданхай. [...] нии нютагайхид Устав[...] халуунаар һайшаагаад, [...] дай бүхэсоюзна гурба[...] делегадуудта энэ проек[...] дуугаа үгэхыень захи[...]

— Уставай проектые [...] гаар дэмжэнэбди,—г[...] колхозой түлөөлэгшэ П. [...] хэлээд, имэ дурадха[...] най артелиин гэшүүд [...] проектые халуунаар д[...] тын ажалда онсо габья[...] түрүү хүнүүдтэ «Хү[...] ник» гэһэн нэрэ зэргэ [...] хо, тэдэниие габьяата [...] гэжэ нэрэ зэргэһээ дүү[...] тэй болгохо шухала,—г[...] тоолонобди.

Тэрэшэлэн аймагай «[...] телиин делегат **И. С. Ч**[...] нинэй нэрэмжэтэ колхоз[...] **П. С. Кулаковский**, «М[...] түрүүлэгшэ **Д. П. Б**[...] сад үгэ хэлэгшэд колхо[...] шээтэ Уставай проект[...] зуураа, артелингээ [...] һэн нэмэлтэ ажа[...] оруулхые хүсэһэн бай[...]

Республикын колхоз[...] ференцидэ хабаадалсах[...] лэгшэ һунгагдажа, сугла[...] баталан абаа. Тогтоо[...] бэшэгдээ:

1. Хүдөө ажахын арте[...] тэ Уставай проект һайш[...]
2. Колхозой Жэшээтэ [...] ража үзэхэдөө, аймагай [...] дай хамтын суглаан дээр[...] һанамжа, дурадхалнууд[...] абалсахыень хүдөө ажах[...] Жэшээтэ Устав зохёохо[...] гүйха.
3. Колхознигуудай [...] III съездые, В. И. Ленин[...] зуун жэлэй ойе нэрэтэ[...] угтахын түлөө социа[...] улам эдэбхитэйгээр [...]
4. Мал түргөөр шаха[...] хүдэлмэри эмхидхээд, 19[...] варь һарада 300 кило[...] нүүртэй эбэртэ бодо ма[...] гээр 100 килограмм [...] хай тушааха.

Б. СЫ[...]

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

КОМБАЙНЕРТА ЧАС БЭЛЭГЛЭЭ

Алтайн хизаарай «Корабейниковский» совхозой механизатор Виталий Тимофеевич Коновалов даажа хүдэлгэһэн комбайнаа тосхондоо асарба. Тэрэнэйнь бункер дээрэ арбан мүшэн зураатай. Мүшэн бүхэниинь мянган центнер шэниисэ сохиһоной гэршэ тэмдэг болоно. Нүхэр Коновалов Алтайн хизаар дотороо мүрысөөндэ шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Бэрхэ тракторист байһан, мүнөө пенсионер эсэгэһээ — Тимофей Андрияновичһаа уг залгамжалһан Виталий Тимофеевич комбайн машинада дуратай юм. Таряа хуряалгын халуун хаһа соо эсэгэнь хүбүүнэйнгээ даажа ажалладаг комбайнай гэшхүүр дээрэ гаража, дурадхал ба зүбшөөлнүүдые үе үе үгэдэг байгаа. 10 мянга центнер таряа сохёод ерэхэдэнь, хүбүүгээ хамагһаа түрүүн амаршалба.

Совхозой хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитет энэ суута механизаторай нэрыень бэшэһэн алтан часыгаар шагнаа.

БАРИЛГАШАД НАЙДУУЛНА

БРАТСК. (ТАСС-ай коор.). Нэгэдэхи СМУ-гай участогай начальник А. Белохвостов Карл Марксын проспектдэ, Космонавтнуудай бульварта баригдаһан табан гэр ашаглалгада оруулхадаа, эндэ ажаһууха болоһон хүнүүдтэ тусхай паспортнуудые барюулба. Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, хэрбээ эдэ гэрнүүдтэ барилгын талаар дутуу дундануудай элирбэл, заһабарилжа үгэхэбди гэһэн болоно.

Нэгэдэхи управлениин коллективэй жэшээе тус хотын барилгашад халан абаа. Тэдэнэр соёлой ба ажаһуудалай байрануудые тиимэ паспортнуудтайгаар тушааха гэжэ шиидэнхэй.

ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР БҮТЭЭНЭ

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Литкабель» гэжэ Паневежскэ заводой түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаһан утаһые Вильнюсһээ Владивосток хүрэтэр татахада хүрэхэ юм. Ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгэ нилээд нэмээ. В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан абаһан социалис уялгануудаа тус предприятиин коллектив болзорһоо урид дүүргэнхэй.

Москвагай эрдэмтэдэй туһаламжаар энэ заводто кабель үйлэдбэрилхэ түрүү технологи нэбтэрүүлэгдээ. Утаһа орёон гаргадаг станогуудайнь ажалай бүтээсэ 15-20 процентээр дээшэлээ.

Заводой коллективтэ 13-дахи квартал соо таһалгаряагүйгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. Тус завод үйлэдбэриингөө график хоёр һараар уридшалжа байнхай.

ТАЙГА СОО СЭНХИР ЭКРАН ЯЛАРБА

ТЮМЕНЬ. (ТАСС-ай корр.). Курган-Тюмень гэжэ радиорелейнэ линиие саг үргэлжэ ашаглалгада оруулхын тула гүрэнэй комисси тушаан абаа. Тюменскэ областиин сэнхир экранууд дээрэ Москвагай галнууд эли тодоор ялардаг болобо.

200 үлүүтэй километр ута Курган-Тюмениин лини ой тайгаар баян, үргэн нэлэнхы Тюменскэ областьдо телевидениин хүгжэлһэнэй нэгэ жэшээ болоно. Радиорелейнэ линеэр замбуулинай хэлхеэ холбооной «Орбита» оньһон түхеэрэлгэнүүдээр Москваһаа хэгдэдэг дамжуулгануудые Тобольскиин, Сургудай, Салехардын, Ишимэй хүн зон үдэр бүри хаража байдаг болоо.

Урай гэжэ шэнэ хотодохи телевизионно станциин барилга дүүрэнтэжэ байнхай. Ишим-Голышманово, Сургут-Нижневартовскиин, мүн бусад радиорелейнэ лининүүд баригдажа эхилээ.

Мүнөө областиин ажалшадай 80 процентнь Москваһаа дамжуулгануудые сэнхир экранууд дээрээ хараха аргатай болобо.

МИЛЛИОН ТҮХЭРИГ[...]

ТАШКЕНТ. (ТАСС). [...] хотын «Юлдуз» гэжэ ф[...] долшод 1970 оной дү[...] миллион түхэригэй прод[...] сэбһөө гадуур үйлэдбэ[...] гахаар шиидээ. Дунда [...] томо гэгшын энэ пред[...] коллектив эрэшүүлэй [...] дые оёжо мэргэжэһэн зад[...] уялгаяа болзорһоо урид [...]

Үнгэрһэн үе соо фирм[...] хүдэлмэришэд мэргэжэл[...] шэлүүлээ. Зуу шахуу ху[...] бэриһөө һамжаагүйгөөр [...] техникумүүдые дүүргэж[...] приятиин мэргэжэлтэдэй [...] оронхой. Тиигэһэнэй ашаа[...] ни болзор соо оёдолой [...] нологи нэбтэрүүлжэ, [...] циингаа шанар һайжа[...] костюм оёходо хэрэгтэй [...] минутаар хороһоһон байна. [...] оёдолшон бүхэнэй нэгэ[...] бан жэлэйнгээ түсэб дү[...] Эл бүдүүдээ гамтайгаар [...] шалһанай ашаар 50 мян[...] түм оёхо бүд алмагдаа.

В. И. Ленинэй түрэһ[...] жэлэй ойдо зорюулан, [...] приятиин оёдолшод түс[...] бан жэлэй дүүрэтэр даб[...] гадуур 1 миллион тү[...] продукци үйлэдбэрилэн [...] уялга абаа.

(ТА[...])

СОЁЛОЙ 100 УНИВЕРС[...]

БАРНАУЛ. (ТАСС). [...] соёлой университедэй һур[...] 13-дахи жэл октябриин 5-[...] бэ. Барнаулай машина б[...] ба химическэ предприяти[...] хүдэлмэришэд, инжене[...] врачнууд, багшанар, вуз[...] студентнэр—700 гаран хү[...] литическэ гэгээрэлэй бай[...] уужам зал соо сугларба. Ту[...] верситедтэ хүгжэмэй ба у[...] рагай факультедүүд бии [...]

Алтайн хото городууд ба [...] тосхонуудта соёлой [...] 100 университет хүдэлн[...] дэнь 20 мянга гаран эд[...] һурана.

УЛААН-ҮДЫН МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАДТА

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛ ШУДАЛНА

Кадрнуудые бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар соносхогдоһон бүхэсоюзна нииты харалгада мал үүсэлдэг заводой, техническэ фабрикадуудай цехэй коллективүүд эдэбхитэйгээр оролсобо.

Эндэ түрүү дүй дүршэл болон үйлэдбэриин технологи шудалха һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй. Эрхим хүдэлмэришэн З. Г. Васильева, цехэй начальник Г. М. Дегтярев гэгшэд эдэ һургуулинуудые хүтэлбэрилнэ. Һуралсаха үедөө хүдэлмэришэд хоёрдохи мэргэжэл олохо юм. Залуушуул С. Кудряшова, В. Вторушина, Д. Ефимова, В. Кузнецова болон бусад һуралсалай һайн жэшээ харуулна.

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ЭРХИМЛЭНЭ

Комбинадай дирекци, партком ба профсоюзай заводской комитет мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргажа, «Эрхим мастер», «Эрхим станочник», «Эрхим слесарь» гэһэн нэрэ зэргэ бүлэг хүдэлмэришэдтэ олгобо. Тэдэнэй дунда мал үүсэлдэг заводой мастер А. Г. Скрицкая, техническэ фабрикадуудай цехэй слесарь В. С. Семенихин, лесотарна цехэй станочница З. П. Соколова болон бусад бии.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Мал үүсэлдэг цехтэ Антонида Левандуева эрхим ажалаараа шалгардаг. Хэдэн мэргэжэл шудалжа, цехтэ ямаршье хүдэлмэри хэжэ шададаг, залуу мэргэжэлтэ үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлдэг болонхой. Тиигэжэ өөрынгөө 5 жэлэй түсэб 1970 оной апрелиин 22-то дүүргэхээр шиидэбэ.

ВОРОНЕЖСКО ОБЛАСТЬ. Нижнедевицкэ районой «Дружба» колхозой тараалан дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудые ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадайхид һайнаар хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай хүдэлмэришэд колхозой поли дээрэ.

ТАСС-ай фото.

100 БУХЫ ДЭЛХЭЙ ... ДЭНЭ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин профсоюзуудай Центральна Совет В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай мүрысөө эмхидхэхыень оронойнгоо ажалшадые уряалба. Техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, эрдэм ба техникын туйлалтануудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлжэ бүтээсэ хангахын ... ажалай үндэр ... мүрысөөнэй үндэhэ hуури болохо ёhо... ... ЦС-эй хандалга соо тэмдэглэгдэнэ. Ойн ... мүрысөөндэ илагшадые урмашуулхын тула ... 50 мянган значок бүтээлгэ. В. И. Ленинэй ... тай барельефүүд предприяти, цех, барилгын ... барюулагдахаар тогтоогдобо.

... Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулаг... ... сөөн Ленинэй суртал hургаал тайлбарилан ..., шудалха, ажалшадые Болгариин Комму..., Советскэ Союзай Коммунис партида, про... интернационализмын гол ёhонуудта хизаар... ...айхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ урмашал олго... ...жэ хандалга доторнь хэлэгдэнэ.

... (ТАСС). Бүхы дэлхэйн ажалшадай агуу ... И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе Индиин ... адта үргэнөөр тэмдэглэхэнь.

... ойтой дашарамдуулан үнгэргэгдэхэ hайн... ёhололдо бэлдэхэ эмхидхэлэй комитет эндэ ... Штадай ниислэл—Тривандрама хотодо энэ ... Ленинэй зарим зохёолнуудта зорюулагдаhан ... үнгэргөө. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын со... ... байгуулагшын ажабайдал ба ажал ябуул... ... фотонуудай, номуудай выставкэ эмхидхэг... Ленинии зураглан харуулhан бүтээлнүүдэй ... зохёолнуудай выставкэ нээгдээ. «Ленинэй ... колледжнүүдтэ, дунда hургуулинуудта ... соо нээгдэхэ.

... пролетариадай вождиин мүнхэ дурасхаалые ... ажалшад ехэтэ хүндэлдэг. Тривандрама, Ко... ... хотонуудай корпорацинуудта хэдэн ... дамжануудые Ленинэй нэрээр нэрлэхэ дурад... ...оо.

... бүхы хүн түрэлтэндэ хабаатай» гэhэн уряа... ... Бенгали штадта Ленинэй ой тэмдэглэг... Ленин тухай кинофестиваль, «Ленин ба Ин... ...эмэтэй семинарнууд штадай ниислэл Каль... ... болоо.

... Ленинэй дурасхаалда зорюулhан фото-выстав... ... ба Тричинополи (Тамилнад штат) хо... ... эмхидхэгдэ.

...ГО. Марксизм-ленинизмын hургаалда зорюу... ... «Владимир Ильич Ленин, тэрэнэй ажа... ... ажал ябуулга» гэhэн темэтэйгээр, профессор ... Уррутиа гэгшын лекцээр Чилиин Валь... ... эхилбэ. Чилиин компартиин ЦК-гай Марксизм-ленинизмын институт В. И. Лени... ... 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан энээние ... Ороной ниитын ба политическэ ажал ябуу... ... реформо тухай Ленинэй hургаал», ... Америкэдэхи революционно хүдэлөөн ба ле... ... лекцинүүдые уншаха юм. Гэхэтэй хамта ... Союзтай соёлой холбоо байгуулха институдай ... дэлхэйн пролетариадай вождиин ажабай... ябуулгада зорюулhан выставкэ Вальпараи... ...хэ.

***

«СОЮЗ-7» ОНГОСЫН ЭКИПАЖАЙ ГЭШҮҮН В. Н. ВОЛКОВ ЭДЕЭ ХООЛОЙ ЗҮЙЛНҮҮДЭЙ ХАДАГАЛАГДАДАГ СТЕНДЫН ДЭРГЭДЭ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАМБУУЛИНАЙ ВАХТЫН ЗАЛИТА ЭРШЭ

Ниидэлгэ хүтэлбэридэг түбhөө репортаж

Ниидэлгэ хүтэлбэридэг түбэй сүүдхын турша сөөхи саг секунда хүрэтэрээ тодорхойлон бэшэгдэнхэй. Хүтэлбэридэ пунктын штабта тодхогдоhон электронно часай ёhоор. Газар дээрэхи ниидэлгэ хүтэлбэрилхэ олон тооно hудал шажануудые хүдалнэ. «Союзуудай» экипажнууд энэ часаар онгосынгоо хронометрнүүдые мүн лэ шалгадаг юм.

...Москвагай сагаар үглөөнэй табан час. Одо мүшэд сөөгүүр дабшагшадые hэрюулхэ саг. Онгосонуудай экипажнууд hүниндөө амарhанай hүүлээр онгосынгоо таhалгануудhаа гаража, космонавтнуудай уужам салуу кабинанууд соо ороно. «Маяк» станциин радиопрограммаар дамжуулагдадаг хүгжэм доро космонавтнууд бэеынгээ шалаа гаргана. Тиигэhэнэй hүүлээр, дэлхэйн космонавт медико-биологическэ ... шалгалга хэжэ эхилнэ: зүрхэнэй сохилго, шуhанай даралта, амисхалай эршэ хэмжэгдэнэ.

Совет космонавтнуудай дружинын ажалай үдэр энээгээр эхилбэ. Үглөөнэй 7 саг—ниидэлгэ хүтэлбэрилдэг түбтэй мүнөөдэрэйнгөө түрүүшын радио-холбоо байгуултар, онгосонууд дээрэхи онцhон ба автомат түхеэрэлгэнүүд наринаар шалгагдана. Программаар хараалагдаhанай ёhоор научна туршалганууд хэгдэнэ.

— Үшөө Газар дээрэ зохёон табиhан графигай ёhоор, бүхы юумэн хэгдэжэ байна,— гэбэ Константин Петрович Феоктистов.

Радио-холбоонуудай хоорондохи забhарлалгын үедэ Н. П. Феоктистов замбуулинай энэ туршалгын ябаса тухай хөөрэнэ.

— Замбуулинай замда онгосонуудай шанаар гараха бүринь замбуулинhаа эльгээгдэдэг мэдээсэлнүүдэй урасхал улам нэмэнэ: ниидэлгын зорилго, тэрэнэй программа бүри ээдэ шэнжэтэй болодог,—гэжэ нүхэр Феоктистов тэмдэглээ hэн. Гурбан «Союзай» нэгэн доро булэглэн ниидэжэ ябаха үедэ, илангаа экипажай хүдэлмэриие хинан хараха, онгосонуудые тодо маргаанэр хүтэлбэрилэн ниидүүлхэ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, замбуулинай дайда соо мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа туршалгын үедэ онгосонуудаа залан жолоодохо даабаритай ха юм.

«Союз-8» онгосо ниидэжэ гараашаараа, замбайгаа шэглэлые хубилгаа. «Союз-7» онгосын экипаж залан жолоодохо шэнэ приборнуудые бүхэли үдэрэй туршада туршажа, хэдэ хэдэн шалгалга хээ. Тиихэдээ командир Анатолий Филипченко онгосоёо жолоодохо тон заахан реактивна двигатель хэрэглэбэ. «Союз-6» мүн лэ тон наринаар замаа хубилгажа, залан жолоодоhон байна.

Мүнөө булэглэн ниидэлгын программа, юрэнхыдөө, элдэб олон янзын научна туршалгануудые хэнэ. Тиин, жэшээлхэдэ, хоёр «Союз» дээрэ одо мүшэдөөр зүг шэгээ олохо приборнууд нэгэн доро туршагдана. Энэ асуудал мүнөө үеын космонавтикада тон ехэ удха шанартай зүйлнүүдэй нэгэн болоно. Зарим одо мүшэдэй гэрэлтэн туяаталгые тон наринаар шалгаха хэрэгтэй. Замбуулин сөөгүүр ниидэжэ ябаhан түхеэрэлгэнүүдэй зүг шэгыень hайнаар тодорхойлhонhоо программын эмхилэлтэтэйгээр дүүргэлгэ дулдыдаха байна бшуу.

«Союз» онгосонууд долоон иллюминатортай: бүхы талаhаань адаглан хаража, шэнжэлжэ ябаха арга олгоно, 4 мэргэжэлтэ-шэнжэлэгшэ экипажнуудай дунда бии. Ушар тиимэhээ одо мүшэдөөр зүг шэг олохо, гараараа жолоодохо приборнууд туршагдана. Нэгэ онгосо дээрэнь одо мүшэдөөр зүг шэгээ олохо автомат онцhон түхеэрэлгэ тодхогдонхой. «Союз» онгосонуудай экипажнуудай мүнөө дүүргэжэ ябаhан научна олон туршалгын нэгэниинь иимэл даа.

Иимэ тухэлэй онгосонууд космонавтикада шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ гээд тэмдэглэжэ хэрэгтэй,—гэжэ Г. П. Феоктистов хэлэбэ. Минии ниидэжэ туршаhан «Восход» тухэлэй онгосонуудтай сасуулбал, эдэ шэнэ онгосонууд улам нарижуулагдаhан байна. Онгосые залан жолоодохо хэрэг нилээд хүнгэн болгогдоо. Тэрэнhээ гадна, совет шэнэ онгосонууд 3 космонавтын түбэггүй багтаха хэдэн таhалгатай «Союз» онгосонууд дээрэ олон тоото эди шадалтэ научна онцhон түхеэрэлгэнүүдые тээжэ замбуулинда абаашаха аргатай.

...Газар дээрэхи станцинууд «Союз» онгосонуудай дохёое шагнаад лэ байна. Замбуулинай вахта үргэлжэлhээр.

Д. ДМИТРИЕВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

Ниидэлгэ хүтэлбэридэг түб.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХЭМЭЛ ОДОН ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДА СООГУУР НИИДЭНЭ

Газарые тойрон дабшадаг «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одон октябриин 14-дэ Советскэ Союзhаа табигдаа. Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр уласхоорондын харилсаа байгуулха талаар СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи соведэй («Интеркосмосой»), түрүүлэгшэ академик Б. Н. ПЕТРОВТО хэдэн асуудалтайгаар ТАСС-ай корреспондент И. Козловский хандаа.

Асуудал: Энэ ушарта та ямар сэгнэлтэ үгэнэбта? Энэ ушар уласхоорондын харилсаа холбоо саашадань хүгжөөлгэдэ ямар удха шанартайб?

Харюу: Хэдэ хэдэн аха дүү социалис орондо ухаалан зохёогдоhон ба бүтээгдэhэн научна аппаратурын дээрэнь тодхогдоhон хэмэл одон Газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаад, туршалга хэгдэжэ байна гэжэ ТАСС мэдээсээ hэн.

Хэмэл одые ниидэлгэдэ бэлдэлгын бүхы шатануудта — научна программа зохёолгоhоо эхилэн, приборнуудые одон дээрэ тодхохо хүрэтэр бүхы хүдэлмэридэ совет ханинартаяа хамта ГДР-эй ба ЧССР-эй эрдэмтэд, мэргэжэлтэд хабаадалсаа. Научна программые зохёолгодо, Газар дээрэhээ хэгдэхэ адаглалгануудта Болгариин, Венгриин, Польшын ба Румыниин эрдэмтэд хабаадалсана. 1968 оной декабрьда табигдаhан «Космос-261» гэжэ хэмэл одон ба «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одон хадаа хэмэл одонуудые ба геофизическэ ракетэнүүдые табилгаар социалис оронуудай харилсаа холбоо байгуулгаар хараалагдаhан программые бодотоор бэелүүлхэ түрүүшын алхамууд болоно. Эдэ хүдэлмэри аха дүү гүрэнүүдэй эрдэмтэдэй харилсаа холбоотойгоор ажаллаха угаа ехэ арга боломжонуудтай байhыень гэршэлжэ үгэнэ, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ туршалгануудта дэлхэйн элдэб оронуудай хабаадалсаха шэнэ хараа замуудые нээжэ үгэнэ.

Асуудал: Туршалгын научна зорилгонуудынь ямар бэ?

Харюу: Наранай богони долгито туяаталгые ба Газарай атмосферын дээдэ таладань болодог үзэгдэлнүүдтэ энэ туяаталгын үзүүлдэг нүлөөе шэнжэлгэ, «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одон дээрэ хэгдэжэ байhан шэнжэлэлгэнүүдэй зорилгонь болоно.

Асуудал: Туршалгын онсо өөрсэ шэнжэ тухай хөөрэжэ үгыт?

Харюу: Туршалгын онсо өөрсэ шэнжэнь гэхэдэ, табигдаhан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ али али талаhаань хандалга болоно. Туршалгада Газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаhан замбуулинай лабораториhоо гадна, социалис оронуудай астрономическа, геофизическэ, радио-астрономическа обсерваторинууд хабаадалсана. Эдэнэр хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон приборнуудай хүдэлмэритэй нэгэн доро Нарые, Газарай атмосферын дээдэ талын хубиие адаглана. Энэ хадаа Наран дээрэ ба Газарай атмосферын дээдэ талын хубида болодог үзэгдэлнүүдэй ямар холбоотой байhыень наринаар адаглан хараха арга олгоно.

Асуудал: «Интеркосмос» гэжэ танай толгойлдог соведэй ажал ябуулга тухай хэлэжэ үгыт?

Харюу: Космонавтикын талаар харилсаа холбоо байгуулха олон арга бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Уласхоорондын организацинуудта СССР-эй хабаадалга замбуулинай наука ба техникын талаар Советскэ Союзай шэнэ шэнэ туйлалтануудтай дэлхэйн олон түмэн эрдэмтэдые танилсуулха, замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэлгэтэй холбоотой эгээн шухала асуудалнуудые уласхоорондын хуралдаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ арга боломжо олгоно.

Бусад оронуудтай харилсаа холбоо байгуулха түсэбүүдые зохёолгодо хабаадалсалга, совет замбуулинай техникые харилсаата оронуудта үгэхэ арга боломжотой тэдэнии танилсуулга, Советскэ Союзай, бусад оронуудай научна ба промышленна организацинуудай хоорондо ажал хэрэгэй холбоо байгуулгада туhаламжа үзүүлэлгэ соведэй зорилгонуудта мүн лэ оролсоно.

Замбуулинай физикэ, хэлхеэ холбоон, метеорологи, биологи ба медицинэ гэхэ зэргын замбуулинай шэнжэлэлгэнүүдэй гол шэглэлнүүдэй талаар хамтын хүдэлмэриие тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ ба эмхидхэхэ национальна координационно органууд Болгариин Арадай Республикада, Венгриин Арадай Республикада, Германиин Демократическа Республикада, Польшын Арадай Республикада, Кубын Республикада, Румыниин Социалис Республикада ба Чехословакиин Социалис Республикада мүн лэ байгуулагданхай.

Замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй талаар социалис оронуудай эрдэмтэдэй харилсаа холбоон өөрын түүхэтэй юм. Юуб гэхэдэ, хамтын хүдэлмэри Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одоной табигдаhан 1957 онhоо хэгдэнэ.

***

ЗАМБУУЛИНАЙ «СОЮЗ-7» ОНГОСЫН КОМАНДИР А. В. ФИЛИПЧЕНКО АЛЕКСАНДР ХУБҮҮНТЭЙГЭЭ ШАТАР НААДАНА. ЗҮҮН ТАЛАДАНЬ—ТЭРЭНЭЙ hАМГАН ЕЛИЗАВЕТА АЛЕКСАНДРОВНА, БАРУУН ТАЛАДАНЬ—ИГОРЬ ХУБҮҮНИИНЬ.

ТАСС-ай фотохронико.

Хориин hонин

Үдын дунда hургуулиин 5—6 классуудай бүлэг hурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл нютагаараа аяншалжа, эм домдо орадог олон янзын сэсэг, ногоонуудай бүүрсагуудые түүжэ хатааhан юм. Тиин эдэмнэр тэрэ ургамалнуудаа, мүн нохойн хоншоорой, долоогонын 50 килограмм жэмэс нютагайнгаа аптекада hаяхан тушааба.

• • •

hүүлэй жэлнүүдтэ Үдын совхозой мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд малайнгаа үүлтэр hайжаруулха талаар горитойхон ажал ябуулжа, ашаг шэмыень лилээд дээшэлүүлээ. Жэшээлбэл, урзанда тэдэнэр Баруун Хасууртайн, Доодо голой hү hаалиин гүүртэнүүдтэ hайн үүлтэрэй гунжадые асаржа, hаалишадтаа хубаарилан хаалгаhан юм. Тиигэжэ уданшьегүй гүүртын түрүү hаалишад Шамсанур Ахтямова, Вазарханда Очирова гэгшэд жэлдээ үнеэн бүриhөө 2000—2500 килограмм hү hааж, совхоз доторoo суурхаhан байна.

Байгша ондо энэ ажахы Алтайн үүлтэрэй 100 хүса, 2 семминтал буха худалдажа абаад, тусхай харууhан доро адууhна. Мүн тиихэдэ хонишодойнгоо отаранууднhаа нарибтар ноохотой 252 хүса хурьгадые илгажа, Баянголой үниинэй хонишон Дагзама Доржиевада даалгаба.

Иигэжэ дээрэ дурсагдагша совхоз ойрын жэлнүүдтэ адууhа малайнгаа үүлтэр hайжаруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилготой.

• • •

Эндэхи дунда hургуулиин багша Эдуард Константинович Тармаевай хүтэлбэрилдэг ахалагша классуудай hурагшадай уран hайханай бүлгэмэйхид холын отара, гүүртэнүүдэй хонишод, малшадта ошожо, hонирхолтой концерт наада харуулна.

Мүнөө дурсагдагша бүлгэмэйхид ээлжээтэ концертдээ бэлдэжэ байнхай.

Вас. АБИДУЕВ.

***

РАДАЙ БАГША АЛДАРТАЙ

...ТАНДА ХҮНДЭТЭЙ

... зургаадахи hургуу... Мария Кирилловна ... коллективэйнгээ дун... ...эй болонхой. Рос... ... hургуулинуудай ... жэлhээ жэлдэ шу... ... ехэ ханамжатай... hүүлэй жэлнүүд... ...аhан үхибүүд нэ... ...дохи жэлээ үлэдэг... ...шадаа (дээдэ клас... ... hайнаар hурадаг

... дүй дүршэлөө за... ...тай хубаалдан, тэдэ... ...халанда саг үргэлжэ ...hээ Мария Кирил... ... Улаан-Үдын бэ... ...публикын олонхи баг... ...дэнэ. hүүлэй дүр... тэрэнэй хэшээлые ... багшанар шагнаhан

... бодолго заалгаар ... методическа ... юм. Тэрэ шэнжэ... ...публикымнай олонхи ... хэрэглэнэ. Горо... ... hургуулида практика гарадаг багшанарай училищиин студентнэрые М. К. Каменецкая дүй дүршэлдөө hургадаг, багшын мэргэжэлтэй дүтөөр танилсуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын зургаадахи hургуулиин багша **М. К. Каменецкая.**

hайхан жаргал юрөөнэ

... hургуулида гу... ...хүдэлhэн багша Алек... ... Коллекер гэгшые ... нүхэдынь, тосхоной ... удэшэбэ. РСФСР-эй ... габьяата багша Алек... ... хамаг хүсэ шадаг... ... эрхэтэдые хүмүү... ... зорюулан, бүхы на... ...таалтайгаар хүдэлөө. ... багшын hайндэртэй ..., Александра Петров... ...ябуулгада зорюулhан ... үдэшэ олон нүхэд ... хөөрөө.

..., өөрыгөө hайр... ... тэрэ нүхэрнай анир... ... хэдэг зантай. Жэ... ... нэгэн шэнэ арга онол ... hайрхажа яба... ... залуу багшын хэ... ..., заатагүй өөрынгөө ...» хубаалдадаг

... хүбүүнэй hанал бо..., тэрэ угаа бэрхэ. ... гэжэ хүбүүн хэшээлhээ таhардаг, багшынгаа хэлэhэн үгые ханалгагүйгөөр шагнадаг болошоо. Ганса эхэтэй хүбүүнэй байра байдалые Александра Петровна hайн мэдэхэ байгаа. Хүбүүнэй эхэ бэе муутай hэн. Александра Петровна Колиие хэшээлэй hүүлдэ үлөөгөөд, дүмүүхэнээр хөөрэлдэбэ.

— Колихон, hаянай юундэ иимэ уруу дуруухан болошообши даа?

— Мэдэнэгүйб,—гэжэ Коля гүбэд гэбэ.

— Эжыншни бэе ямар бэ даа?—гэжэ багшань аалихан асууба. Коля уруугаа хараhаар хараад, уйлашаба. Багша хүбүүнэй толгойе эльбэн, хажуудань аниргүй болон hууба. Коля уйлахаяа болин зогсоод:

— Эжымни больницада ороо,—гэбэ.

— Эжышни hайн болохо. Сэдьхэлээ бү зобо даа...

Романовка—ехэ тосхон. Витим мүрэн мүльhөөр хушагдажа, катер ябахаяа болинхой байгаа. Коля мүрэнэй баруун бэедэ гэртэй hэн. Тээд хэшээлээ хэжэ эсэнгишье hаа, Александра Петровна гэртэнь ошохо гэжэ бодобо.

— Коля, манайда ошоё. Хоюулан сайлаад, танайда ошохобди. Зай гү?—гэжэ багша хэлэбэ.

Багшынгаа зөөлэхэн үгэнүүдэй нүлөөн доро Коля зүбшөөжэ тархяа дохибо.

Удангүй багша шаби хоёр Витимэй елүүр дээгүүр болгоомжотойгоор гэшхэлэлдэжэ ябаа бэлэй. Тэрэ үдэртөө больницада хэбтэhэн эхыень эрьеэ.

Үглөөдэрынь классайнгаа эдэбхитэдые суглуулжа, зүбшэлдөөд, туhаламжын тусхай бүлэг эмхидхэбэ. Эгээл бэрхээр hурадаг хүбүүд туhаламжын бүлэгтэ оролсохо этигэлдэ хүртэбэ. Хүбүүд Колидо түлеэ залhыень хахалалсаха, ээлжээгээр Колитой хонолсожо, номоо хамта үзэхэ даабари абаба. Тэрээнhээ хойшо Коля хэшээлhээшье таhархаяа болёо, сэгнэлтэнүүдыньшье hайжараа. Удангүй Колиин эхэ эдэгэжэ, больницаhаа гараа hэн.

Александра Петровнагай багшалжа ябаха үедэнь хэды олон иимэрхүү ушарнууд болодог hааб даа. Хүүгэдтэ иимэл ханалгатайгаар, ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг хадань, тэрэнэй классай hурагшад бултадаа шахуу hайнаар hурадаг, хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа хэзээшье үлэдэггүй байгаа. Тиимэл хадань, нютагайнь хүн зон тэрэниие бага ехэгүй хүндэлдэг. Хэды дахин юрын багшые нютагай болон аймагай Соведүүдтэ депутадаар hунгадаг байhан ушар А. П. Коллекерэй хүн зондо хэр зэргэ хүндэтэй байhые гэршэлнэ бшуу.

Александра Петровна залуу багшанарта ёhотой хүндэтэ нүхэрынь болонхой. Олонхинь—өөрынь шабинар. Залуу багшанарай хэшээлдэ орожо шагнаад, дутуу дундыень тэмдэглэхэдээ, Коллекер нэгэшье ганирдаггүй.

— Ажал хэжэ ябахадаш, илангаяа түрүүшын жэлнүүдтэ дутуу дунданууд заатагүй ушардаг юм гүб даа. Хэшээлэй үедэ хэhэн алдуугаа өөрөөл обёоржо hураха юм. Тиигээл hаа, багшын орёо ажалай жолоо гартамни оробо гэжэ ойлгохот,—гэжэ Александра Петровна залуушуулда заадаг. «Заатагүй иимэ, тиимэ онол арга хэрэглэгты» гэнгүйгөөр, hайн юумэ заажа үгэхэдөө, зүбшэл болгон хэлэдэг. Тиихэдэнь залуушуул хэлэhэн зүбшөөлыень бодожо үзөөд, өөhэдынгөө ажалда хэрэглэдэг байна.

Александра Петровна hургуулияннгаа эхин классуудай багшанарай методическа нэгэдэлые олон жэлдэ хүтэлбэрилөө. Тиигэхэ үедөө хэшээл яажа шэнжэлхэб гэhэн үльгэр жэшээ hургуулиингаа хүтэлбэрилэгшэдтэшье харуулдаг байгаа бшуу.

Александра Петровна Коллекерэй эдэ мэтэ онсо шэгээнүүдые hанаандаа өрүүлан, баяр ёhололой үдэшэ олон нүхэдэй үгэ хэлэхые шагнажа hуугаа hэм.

— Биднээ мартангүй эрьежэ байгаарайгты. Танай зүбшэлнүүд юунhээшье үнэтэйл, Александра Петровна!—гэжэ залуу багшанар мэдүүлээ.

Тэдэнэй hанамжые бишье үнэн зүрхэнhөө дамжанаб. Баян дүй дүршэлөө хубаалдажа байхыень гүйгаад, наhажаал багшада ута наhа, hайхан жаргал юрөөел даа!

В. ИВАНОВА,
Яруунын аймагай Витимэй дунда hургуулиин директор.

ХАЛУУН АМАРШАЛГА

Республикын ажахынуудай үбhэ, таряагаа хуряахадань автоколоннын жолоошод ходоо туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ өөhэдынгөө туhаламжа үзүүлжэ ябаhан эдэнэрэй хэhэн ажалайчь дүн арба-арба хоноод лэ гаргажа, урмашуулжа байха гэhэн тусхай тогтоол РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаhан юм. Тус тогтоолой ёhоор, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай областной Совет hарадаа гурба дахин социалис мүрысөөнэй дүн гаргажа байдаг. Сентябрь hарын түрүүшын хоёр арбан хоногой дүн hаяхан гаргагдаба.

Хүдөө ажахын продуктнуудые шэрэхэ талаар жолоошодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Петропавловкын автотранспортна предприяти (директорынь Н. И. Якимов) эрхимлэжэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар абаха болобо. Тус предприятиин жолоошод сентябриин түрүүшын арбан хоногой туршада комбайнhаа таряа шэрэхэдээ—136 процент хүрэтэр дүүргэhэн байха юм.

Тэрэшэлэн сентябриин хоёрдохи арбан хоногто Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна нэгэдэхи ажахын жолоошодой коллектив эрхим амжалта туйлаа. Тиигэжэ эдэнэр Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, мянган түхэриг мүнгэн шан абаха болоhон байна.

— Манай предприятиин жолоошод Хориин, Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай ажахынуудай силос даралга, таряа хуряалга дээрэ ажалдаhан, Хориин аймагай Анаагай, «Георгиевский» совхозуудта ажаллажа ябаhан Гурьян Иванович Чистяков, Юрий Екимович Семенов, Леонид Георгиевич Кавелин гэгшэд хамагhаа ехэ амжалта туйлаа. Эдэнэр силосто орохо тэжээл, комбайнhаа таряа шэрэхэдээ үдэр бүриингөө даабариие холо улуулэн дүүргэдэг байгаа, — гээд Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна ажахын директорэй орлогшо Г. Н. Арепьев манай корреспондентдэ мэдээсэбэ.

Улаан-Үдын электро-заhабарилгын заводой коллектив 9 hарынгаа түсэбые 101,5 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсые 8,9 процентээр дээшэлүүлээ. Коллективэй урагшатай ажалда механическа цехэй слесарь Федор Михайлович Столь нилээд ехэ нүлөөтэй. Нүхэр Столь эрхим ажалаараа шалгаржа, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ф. М. Столь. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗҮРХЭ, СЭДЬХЭЛ ХҮДЭЛГЭМ…

(Хойто-Кавказай музейнүүдээр аяншалhанай hүүлээр)

Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, Россин Федерациин национальна музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар Нальчик хотодо hаяхан боложо үнгэрөө. Энэ семинар ажал хүдэлмэреэ улам hайжаруулхын тула дүй дүршэлөө хубаалдаха, шэнэ, hонирхомо зүйлнүүдтэй танилсаха гол зорилготой байгаа. Тиимэhээ национальна музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые Хойто-Кавказай, Ставропольска хизаарай хотонуудай музейнүүдтэй, тэдэнэй хүдэлмэритэй танилсуулха гэhэнииинь тон зүб. Тэндэ бидэ hонирхомо зүйлнүүдые хараабди.

Мүнөө гүрэнэй музейнүүдhээ гадна, Буряадаймнай колхоз болон совхозуудта, фабрика болон заводуудта, хүдөө нютагуудаар ниитын музейнүүдэй, хизаар ороноо шэнжэлхэ тиимэ гуламтануудай дэлгэржэ байгаа үедэ Хойто-Кавказай гүрэнэй ба ниитын хүсөөр хүдэлдэг тэдэ музейнүүдэй хүдэлмэри тухай хөөрэхэ гэжэ hанаа hэм.

Кабардино-Балкариин АССР-эй ниислэл Нальчик хотодохи республиканска музей урданай ба мүнөөнэй архитектурын гайхамшаг барилгануудай дунда оршоно. Театрай, библиотекын байшангууд, музей-гэр—эдэ бүгэдэ нэгэ комплекс болоод, ехэ hайнаар харагдаhаа гадна, кабардин болон балкарнуудай үндэhэн барилгануудые, тэрэнэйнь ямар шэнжэтэй байhые харуулна. Харин музейдэ ороходоо эндэхи арадуудай эртэ урдын үеhөө мүнөө саг хүрэтэр ямараар хүгжэн ерэhыень мэдэжэ абахаар экспонадуудынь табигдаhан байна. Тиихэдэ нэгэ гол шэнжэнь юуб гэхэдэ, тус музейдэ ороhон хүндэ, делегацинуудта хөөрэжэ үгэхэ хүн хэрэгтэй. Энэ талаараа Нальчигай музей бусад музейнүүдhээ онсо илгарна. Манайшье эндэ, илангаяа ниитын хүсөөр хүдэлдэг музейнүүдтэ, хүдэлмэреэ тиимээр эмхидхэбэл зохид гэжэ hанагдана. Энээнэй тулада экспонадуудаа зүбөөр hубарюулан табяад, тэдээн тухайгаа богонёор, ойлгосотой hонёор бэшэхэ хэрэгтэй байна.

Тус музейн экспонадуудтай танилсажа байхадаа, нэгэ анхармаар зүйлтэй ушарагдаа. Энэ юуб гэхэдэ, тэндэ тус хизаарай түүхын, урданай, мүнөөнэй дансануудhаа абтаhан үнэтэ бэшэгүүд, документнүүд, саарhанууд тэрэ шэгээрээ стенднүүд дээрэ харуулагдана. Сэнгүй үнэтэй тэрэ данса тусгаар газарта хадагалаатай байха ёhотой шэнги. Эдэ саг жэлэй ошохо бүри музейдэ муудана бшуу. Тиигэhээр хожомоо оройдоошье үгы болошоходоо болохс. Тиимэhээнь иимэшүү үнэтэй, арадай түүхын тус тус үенүүдые баримталан, шиидхэхы үйлэ бэелүүлhэн үнэтэ саарhануудые хэтэ мүнхэдэнь үлөөхын тула тэдэниие hайнаар хадагалаад, харин копиень үзэмжэдэ табибал дээрэ гэжэ үшөө дахин hануулаа.

Харин Ставрополь хото ерэхэдээ, ород городто оробобди гэжэ хүрэhөөр лэ ойлгогдоhон байна. Эндэ Нальчик хотынхидтал адляар тэндэхин ород арадайнгаа үндэhэн архитектурые зүбөөр хэрэглэдэг байна бшуу. Тиихэhээ гадна газар нютагайнгаа нюрууе, өөрынь онсо түхэл шэнжые үлөөжэ шадаhанhаань Ставрополь шэнжэ шарайгаараа бусад городуудhаа ондоогоор харагдана.

Эндэхи музей айхабтар баян бүлашатай, экспонадуудтай, Хойто-Кавказай бүхы арадуудай түүхын баримтануудые харуулhан зүйлнүүдтэй байна. Жэшээнь, би Буряадайнгаа музейдэхи Сибириин мамонтын араг яhые ухаангүй томоор hанадаг байгааб. Теэд тэндэхи нэгэ заанай араг яhанай хажууда тэрэмни тон жаахан юумэн болошоо. Тэрэ араг яhанай үндэрынь дүрбэн, утань зургаан метр, гурбан метр болодог hоёонь зуугаад килограмм татадаг байна.

Тус музейдэ мүн хальмагуудай урдын түүхэhээ баримтануудбии. Чингис, Батый хаануудай дайлан абаhан Маджар гэжэ эртэ урдын городой үлэгдэлнүүдые харахада hонин байна.

Ставропольдахи музей хүн зониие нигэжэ hонирхолтой оршон байдалда оруулхаhаа, хизаар оройнгоо үнгэрhэн сагай түүхын баримтануудтай танилсуулхаhаа гадна, ниитэ болбосоролой, hуралсалай ехэ центр боложо шаданхай. Жэшээ болгон тэрэнэй hургуулиин таhагые дурдамаар. Эндэ дэлхэйн бүхы хубинуудай газарай хүрьhэ, нюруу, амитад, ургамал хаража болоомор. Айхабтар hонин, хомор шубууд, ангууд болон хорхой шумуулнуудай хорон соо хатаагдаhан бэенүүд бии. Эдэниие музейн хүдэлмэрилэгшэд ехэ hайнаар хадагална, харууhална. Тиимэhээнь hурагшад болон студентнэртэ айхабтар үнэтэй зүйл болонхой.

Энэ музейдэ бүхы дээрээ 65 мянган экспонат суглуулагданхай. Манай Буряадай хизаар ороноо шэнжэлгын музейдэ баhал олон экспонат бии, тэдэнэймнай дунда хоморшье, бүри hониншье зүйлнүүд олон. Эдэ бүгэдэеэ зүбөөр, hонёор эмхидхэжэ олониитэдэ харуулхын түлөө арга боломжоёо хэрэглэхэ болонобди, тиимэ дүй дүршэлтэйшье танилсаабди.

Гадна тус семинарта хабаадагшад Пятигорск, Георгиевск, Черкесск хотонуудай музейнүүдтэй танилсаа. Гэбэшье бидэниие «Коммунистический маяк» гэжэ колхозой музей ехэтэ hонирхуулhан байна. Дүшэ гаран жэлдэ энэ ехэ ажахые хүтэлбэрилhэн Андрей Васильевич Чухно (Социалис Ажалай Герой, мүнөө пенсионер) тус музейн директорээр хүдэлнэ. Түрэл нютагайнгаа хүгжэн hалбарhан түүхые айхабтар hонёор эндэхид харуулжа шадаа. Экспонадуудтайнь танилсаад байхадаа, тус колхозой гаhар алхамуудые нюдөөрөө хараhан шэнги болообди. Хорёод онуудай үеэр түрүүшын коммунарнуудай таряагаа сохидог модон гэнжэ, эндэ түрүүн үзэгдэhэн ХТЗ трактор табяатай байна. Табяад жэлэй туршада эдэ үнэтэ зүйлнүүдээ яажа хадагалжа ябаа гээшэб гэжэ hанахаар. Эндэ тракторhаа гадна, хүн зоной элдэб эдлэл, гар үзүүрэй хэрэгсэлнүүд олоор үлөөгдэнхэй. Тэдэнэйнь дунда эндэхи нютагайхидай революциин урда тээхи байдал харуулhан экспонадууд ехэ hонин. Харин колхознигуудай ажал харуулhан баримта болохо тарянай боолто, хадуур, морин косилка, трактор, уhанай боошхо гэхэ мэтэ зүйлнүүд эндэ бии. Музейн таhаг бүхэниинь колхозой хүгжэлтын шатануудые харуулна. Жэшээнь, 1920 ондо «Коммунистический маяк» коммуна 16 моритой, 20 сартай, 12 үнеэтэй, 32 хонитой, 8 анзаhатай, нэгэ молотилкатай байгаа. Хүнүүд үмдэжэ ябаhан хубсаhанhaa … да үгэhэн, бирагүй … Тэдэнэй элдэб … тэмсэлэй барим… на. Харин музей… ран гэхэдэмнай, … колхозой мүнөө ү… на. Колхознигууд… рын гал оронхой, … суулагдадаг. Ай… культурын ордон, … ленинин ба тэрэ… үйлсэнүүд асфа… хай. Мүн өөрын … архиин заводтой, … магазинтай болон… 100 гаран трактор… 80 автомашина … никэ хүдэлнэ, хар… тэ бодо малайн … толгой, ажахыда… он түхэриг олзо …

Эдэ бүгэдые кол… булта хаража бол… түгэлдэр ажал хэр… ряадта эхилхэ… дана, тиимэ арга … бии ха юм даа. А… вич Чухно мэтэ … эдэбхитэдшье олд… хэрэгтэл ганса о… анхарал оролдо…

Баhа нэгэ … зүйлынь Карача… зейн филиал бол… ниитын хүсөөр ба… Эндэ Эсэгэ оро… дайнай үедэ Хойт… хамгаалагдаhан … хаража болохо … тар томо монум… болоно. Баатар… зурагтай үндэр … ханын уулзадха… носохо юм, тэдэ… сангуудые дабша… оронобди. Эндэ … hан совет сэрэгү… тулалдаа харуул… оршоно. Тэдэние … хүдэлгэнгүй хар…

Ингэжэ арад зо… хи үеынгөө хүн … мартагдашагүй … музейнүүдтэе үлө… дэниие Хойто-Кав… ша музейнүүдээр … бди.

К…

Буряадай … шэнжэлхэ муз…

АЯНШАЛГАДА МОРДОБО

Туристнуудай тоо аймаг доторнай жэлhээ жэлдэ олошорно. Байгша ондо аймагаймнай 22 хүн ороной герой-городуудаар аяншалжа ерээ. Октябриин 1-hээ үшөө нэгэ бүлэг хүнүүд Дунда-Азяар аяншалгада мордобо. Тэдэнэй дунда Анаагай совхозой мал адуулагшад Ханда Ринчинова, Намсалма Мижитова, мүн тус совхозой тракторист Иннокентий Прокопьев, жолоошон Иван Дудко болон бусад бии.

Г. ХАГОЕВ.

ФУТБОЛ

СССР-эй КОМАНДА ИЛАБА

Футболоор дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха командануудые шэлэн тодоруулха наадан октябриин 15-да Киев хотодо үнгэргэгдэбэ. Энэ уулзалгада СССР-эй суглуулагдамал командын футболистнууд Турциин суглуулагдамал командые 3:0 гэhэн тоотойгоор илаhан байна. Уулзалгын эхинhээ манай футболистнууд булюугаар наадабашье, наадanай захалhаар аяар 43 минутын үнгэржэ байхада манай командын Мунтян түрүүшын бүмбэгэ сохижо оруулаа.

Тиигээд удаадахи хоёр бүмбэгые 65-дахи ба 75-дахи минутын ябажа байхада Нодия Мунтян хоёр тус тустаа нэгэ нэгэ бүмбэгэ сохин оруулаад, совет футболистнуудай илалтые батадхаhан байна.

Мүнөө СССР-эй суглуулагдамал команда октябриин 22-то өөрынгөө талмай дээрэ Хойто-Ирландиин командатай наадаха болоно. Тиигээд ноябрь hарада Турцида харюугай уулзалга турогуудтай хэхэ байна. Энэ бүлэгтэ мүрысэжэ байгаа команданудай наадaнай дүн иимэ: СССР-эй суглуулагдамал команда хоёр уулзалгын удаа гурбан очкотой. Хойто-Ирландиин команда гурбан уулзалгын эсэстэ 5 очко абанхай. Турциин футболистнууд гурбан уулзалгадаа нэгэшье илалта туйлаагүй. (ТАСС).

ХИЛЫН Саанаhаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ЛЕНИН—ФРАНКО-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ hҮЛДЭ ТЭМДЭГ

ПАРИЖ. (ТАСС). Ленинэй зохёолнуудые Францида шудалха асуудалнуудта зорюулhан, ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Жорж Маршегэй статьяе «Ленин, ленинизм ба Франци» гэhэн гаршагтайгаар «Юманите» газетэ октябриин 15-да толилоо. «1908 онhоо 1912 он хүрэтэр Францида, тусхайлбал Парижда, ажаhууhан Ленин франко-совет хани барисаае үүсхэгшэ ба hүлдэ тэмдэгынь гэжэ нэгэн доро тоологдожо шадаха байна» гээд автор мэдүүлнэ.

Франциин Коммунис парти ленинскэ үзэл сурталда тааруугаар өөрынгөө политикые ба өөрынгөө түрүү демократическа программые бэелүүлнэ. Энэ программа хадаа манай ороной капитализмhаа социализмда дамжан орохо шухала шатань мүнөө болоно. Тиихэдэ Франциин онсо өөрэ янзын байдал ба заншалнууд, тэрэшэлэн партиин уласхоорондын уялганууд нэгэн доро хараада абтана. Ленинэй hургаалда үнэн сэхэ байхадаа франц коммунистнууд ерээдүйдэ амжалтануудые туйлаха байhандаа үнэншэн этигэнэ гээд Ж. Марше бэшэнэ.

В. И. Ленинэй ажабайдалые ба теоретическэ зохёолнуудые шудалалгада зорюулан, бүлэг лекцинүүдые Морис Торезэй институт эмхидхэхэнь гээд Ж. Марше мэдээсээ. Түрүүшын лекциие Франциин мэдээжэ эрдэмтэ-марксист Жорж Коньо октябриин 23-да уншаха байна. Энэ лекцинь «В. И. Ленин ба политическэ наука» гэhэн темэтэй. Бухы дээрээ Ленинэй hургаал, асуудалнуудта зорюулагдаhан 8 лекци уншагдаха.

ВАРШАВА. (ТАСС). «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одые табилга замбуулинай шэнжэлгэнүүдые хэлгээр социалис оронуудай харилсаа холбоо амжалтатайгаар хүгжөөхэ замдахи саашанхи алхам болоно гээд ПАП агентствын научна шэнжэлэгшэ бэшэнэ. Жэл үлүүтэй сагай үеэр Москвада баталагдаhан хэлсээнэй ашаар Польшын 293 эрдэмтэ бусад социалис оронуудтахи ханинартаяа хамта газарые тойрон дабшадаг совет хэмэл одонуудые хэрэглэн, замбуулинай шэнжэлгэнүүдтэ хабаадалсана.

ПРАГА. (ТАСС). «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одоной газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаhан тухай Советскэ Союзhаа абтаhан шэнэ сэдьхэл хүдэлгэмэ мэдээсэлые Чехословакиин радио дамжуулаа гэжэ газетэнүүд бэшээ. Ниидэлгын бэлэдхэлдэ Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай ба Чехословакиин эрдэмтэд, мэргэжэлтэд хабаадаhан байна.

БЕРЛИН. (ТАСС), «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одоной Советскэ Союзhаа амжалтатайгаар табигдаhан тухай

«ИНТЕРКОСМОС» НИИДЭhЭЭР

ГДР-эй газетэнүүд эли газарнуудтаа мэдээсээ.

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Газарые тойрон дабшадаг «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одоной Советскэ Союзhаа табигдаhан тухай мэдээсэлые Румыниин бүхы газетэнүүд томо гаршагуудтайгаар толилоо. Энэ мэдээсэлые «Социалис оронуудай хамтаараа бэелүүлжэ байhан научна туршалга» гэhэн гаршагтайгаар «Скынтейя» газетэ толилоо.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одо табилгые «Замбуулиниие шэнжэлгын ехэ неделиин» шэнэ hонин гээд Будапештын «Эшти хирлап» газетэ нэрлэhэн байна.

СОФИ. (ТАСС). Замбуулинда болоhон шэнэ ушар тухай сэдьхэл хүдэлгэмэ hонин болгар газетэнүүдэй хуудаhанууд дээрэ, Болгариин радио болон телевидениин дамжуулганууд соо хүндэтэ hуури эзэлhэн байна.

ГОЛ АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНА

Замбуулинай гурбан совет онгосын бүлэгөөрөө ниидэлгын хойноhоо дэлхэйн олониитэ, хэблэл, радио ба телевидени hуларшагүй анхаралтайгаар адаглан харана, замбуулинай дайдада хэгдэжэ байhан үзэгдөөгүй ехэ туршалгануудай үргэлжэлжэ байhан тухай шэнэ мэдээсэлнүүдые хүлеэнэ.

ГАВАНА. Замбуулинай дайдада совет наука ба техникын амжаhан шэнэ туйлалта тухай мэдээсэлнүүдые «Советскэ Союзай габьяа В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулна» гэhэн гаршагтайгаар «Гранма» газетэ түрүүшынгээ хуудаhанда толилоо. Космонавтнуудай бултанайнь фото-зурагуудые газетэнүүд толилоо.

ВАШИНГТОН. Үзэгдөөгүй ехэ далайсатайгаар замбуулин соогуур бүлэгөөрөө ниидэлгэ замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ хэрэгтэ ехэ алхам болоно гээд Америкын ниислэлэй газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ. Долоон космонавтын hуужа ябаhан замбуулинай гурбан совет онгосын бүлэгөөрөө ниидэлгэ Советскэ Союзай гайхамшаг техническэ туйлалта болоно гээд «Круа» газетын научна шэнжэлэгшэ Жан Перэ бэшэнэ. Ехээр hонирхогдоhон энэ гайхамшаг туршалга газар дээрэhээ энэ ниидэлгые хангажа байhан мэргэжэлтэдэй техническэ туйлалта болоно гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

РИМ. Замбуулинай гурбан совет онгосын юрэ бусын ниидэлгын хойноhоо Италиин хэблэл, радио ба телевидени ехэ hонирхолтойгоор адаглан харана.

АЛЖИР. Замбуулинай дайда соо Советскэ Союзай бэелүүлжэ байhан элитэ ехэ туршалгын хойноhоо Алжирай олониитэ угаа ехээр hонирхон адаглана.

Замбуулинай гурбан совет онгосын бүлэгөөрөө ниидэлгые «Замбуулинай поезд» гэжэ газетэ нэрлэhэн байна.

(ТАСС).

Турцида болоhон hунгалтын дүнгүүд

СТАМБУЛ. ТАСС-ай корреспондент В. Кудряшов нигэжэ мэдээсэнэ: тусхайта бэшэшье hаа, хэблэлдэ толилогдоhон нилээд хүсэд мэдээнэй ёhoop, Турцида октябриин 12-то парламентын hунгалтын болоходо зонхилхы парти (ПС) илалта туйлаа. Тэрэ национальна палатада 256 hуури (450-haa) эзэлhэн байна. Арадай республиканска парти (НРП) 143 мандат абаа. Энэ хадаа гол оппозиционно парти болодог юм. Урда тээхи зарлалай парламентда НРП 134 депутадтай байгаа hэн.

Парламентда жэжэ партинуудай эзэлдэг hууринуудай тоо ехээр үсөөрөө.

Сомалиин президент алуулба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Могадишогой радиогой дамжуулгаа үндэhэлэн американ информационно агентствэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhoop, Сомалиин президент Абдирашид Али Шермарк гэгшые полициин хубсаhа үмдэhэн танигдаагүй хүн октябриин 15-да алаа. Сомалиин хойто талын Лос-Анод городто энэ хорлолго хэгдээ.

«АЙЛ БУХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ» ГЭhЭН КО…

1970 ондо „Буряад үнэн" газетэ уншаг… үргэнөөр захюулхын түлөө конкурсын …

Конкурсдо хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд, хэлхээ холбооной отделенинүүдэй болон «Союзпечатиин» аймагай агентствэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха эрхэтэй.

«Буряад үнэн» газетэ олоор тарааhан хүнүүдые урмашуулхын тула иимэ шан тогтооxo:

25 ТҮХЭРИГЭЙ 6 ШАН (НЭГЭДЭХИ). Нэгэниинь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдэ, нэгэниинь—хэлхээ холбооной отделениин начальнигта, хоёрынь — почтальонуудта, хоёрынь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

20 ТҮХЭРИГЭЙ 12 ШАН (ХОЁРДОХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхээ холбооной отделениин начальнигуудта, дүрбэниинь—почтальонуудта, дүрбэниинь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

15 ТҮХЭРИГЭЙ 20 ШАН (ГУРБАДАХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхээ холбооной отделениин начальни… ниинь—почтальонуудта, найм… тараадаг ниитын түлөөлэгшэд…

Ямар хүнүүд шан абаха эрх…

1. Өөрынгөө участок дээрэ 75… бэшэ «Буряад үнэн» газетэ … тальон, 150-haa үсөөн бэшэ х… хэлхээ холбооной отделениин н…

2. 80 хэhэгhээ үсөөн бэшэ … газетэ тарааhан ниитын түлөө…

3. Нёдондонойнгоо захилые … үлүү гаргаhан «Союзпечатиин» … ствын начальнигта—нэгэдэхи … тээр үлүү гаргаашадань—хоё… процентээр үлүү гаргаашад… шан үгтэхэ.

АЖАГЛАЛТА. Жэлэй гү, а… хад жэлэй болзороор «Буряад… захюулhан ниитын түлөөлэ… онууд, хэлхээ холбооной отдел… печатиин» аймагай агентствы… шэд шан абаха эрхэтэй. Хахад… болзороор захилай хэгдэhэн … шан үгтэхэгүй.

Буруушаалгын кампани эхилээ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Октябриин 15-да Вьетнамдахи дайн байлдаае буруушааха ниитэ национальна үдэр гэжэ США-да соносхогдоhон юм. Энэ үдэр ороной олон городто демонстрацинууд, митингнүүд, суглаанууд ба дискуссинууд болоо. Тэдээндэ хабаадаhан американецууд хадаа Зүүн-Урда Азида США-гай хэжэ байhан эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые түргэнөөр болюулха эрилтэ хэнэ.

Октябриин 14-нэй hүни дайн байлдаанда зорюулагдаhан студентнүүдэй манифестаци болоо. Энэ хадаа олониитын ябуулгануудай эхиниинь болоно.

Нью-Йоркдо городой муниципалитедэй байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн «Эб найрамдалай вахтада» 100 гаран хүн хабаадаа.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Вьетнамда Никсонэй бэелүүлдэг политикые буруушаалгаар энэ үдэр Америкын ниислэлдэ эхилhэн байна.

Эзэрхэг түримхэйшүүл хохидолдо ороно

КАИР. (ТАСС). ОАР-ай зэбсэгтэ командованиин түлөөлэгшын мэдүүлhэнэй ёhoop, Египедэй сэрэгүүдэй тусхай подразделенинүүд Дабhата нуур шадар октябриин 14-дэ каналые гаталжа, зүүн эрьедэнь гараад, Синайска хахад арал дээрэ байhан израиль сэрэгүүдые ракетэнүүдээр буудаа. Каналай зүүн эрьедэ египет отрядуудай табиhан минэнүүд дээгүүр гарахадаа, Израилиин 2 бронетранспортёр тэhэрээ.

БУРЯАД ҮНЭН газетые 1970 ондо абажа захил эхилэнхэй

Газетымнай нэгэ жэлэй сэн—6 түхэриг; 6 hарын—3 түхэриг; 3 hарын—1 түхэриг 50 мүнгэн.

Газетэнүүдые «Союзпечатиин» бүхы таhагуудта, ниитын тараагшадта захижа болохо.

НҮХЭД УНШАГШАД! Үдэр бүхэндэ газетын шэнэ hониниие уншажа байхын тула захил хэхээ шамдагты.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: замбуулинай «Союз» гэжэ онгосонуудай ниидэлгэ тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. «Жэлэй түсэб—ноябриин 1-дэ» гэhэн корреспонденци. «Баясанабди, омогорхонобди» гэhэн гаршаг доро мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Этигэл найдабаридань арсанабди» гэhэн бэшэг. «Айлшан бэшэ, эзэн» гэhэн Л. Улановай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда: замбуулинай «Союз» гэжэ онгосонуудай ниидэлгэ тухай ТАСС-ай материалнууд. Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэhэн гаршаг доро нютаг нютагай hонин. Соносхолнууд.

СЭН… ЭКРАН…

19 часhаа … 19.15 минутаhаа … рюулагдаhан … минутаhаа эдир… даhан дамжуулга … haa концерт. … «Ленинскэ вахт… га. 20.40 мину… торгой» гэhэн … haa «Таанадай … рюусанабди» … 21.30 минута… гэhэн уран hай…

Саг уларил

Улаан-Үдын … мэдээсэhэнэй … публика доторнай … тэйшэг байха, … магуудта саhа, … руун зүгhөө h… ха. Улаан-Үдэ … градус хүйтэн, … градус дулаан …

Редактор
Ц. Ц. ЦИ…

Манай адрес, телефо…

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: реда… приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, … 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секр… отделы: партийной жизни—60-91, сельского хоз… 63-86, пропаганды и агитации—56-23, пром… строительства—61-35, советского строительства … культуры и школ—60-21, писем и рабселькор… формации—34-05, общественная приёмная—56-… бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.